

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

- ՍԱՀԱԿ ԶԹՁԵԱՆ. - ՄԷ՝ ԼՈՍԱՐԱՆՈՒԹԻՆԸ ԽՈՐԵՆԱՄ
 ՆԱԶՈՐԵՅ 173
- Ա. ՍԱԼՄԱՍԵԱՆ. - ԵՐՐՈՎՅԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԿԱ
 ՆՈՒՆԵՐԸ 177

ԳՐԱԿԱՆ

2. ՄեծՍրբով ձևն ԱՇԵՆԱՆ. — Արեւմտահայ բեմը և
 անոր գլխավոր ներկայացուցիչները 145
 ԱՐՄԵՆ, ԵՐԿԱԹ. — Մոռացում 159
 » » — Գեղարդ. — Գեղարդականը 190-191
 ԱՐԱՄԱՅԻՍ ՍՐԱՊԵԱՆ. — Առ Միլիթարեան Ար-
 բահայր 176
 » » — Ս. Ղազարու մէջ 190
 ԱՐՄԱԻՐԵԱՆ. — Գիւթանը 182
 ԱՐԱՄ ԵՐԵՄԵԱՆ. — Տաղարան Զաքարիա 183
 ՄԱՌԻ ԱԹՄԱՃԵԱՆ. — Եղբրերդ 191

ՊԱՏՄԱԿԱՆ

- Հ. ՍԱՀԱԿ ՏԷՐ-ՄՈՎԱԷՍԵԱՆՆ. ՍԿԼՃՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒՐ.
ԹԵՐՈՒ ՄՐՀԱՆԱՆԹԸ (ՀԱՐ.) 160

ԳԵՂԱՐՈՒԵՄՏԱԿԱՆ

- Ս. ձեզվ Ահիբ ձեռն. — Հայկական, ազգայնաբանական
բազմաբանությունը (գերջ) 168

ՄԱՀԱԳՐԱԿԱՆ

- ՏՈՔԹ. Պ. ՄԻՈՒՔԵԱՆ. - † ՏՊԹ. ԵՐԱՆԿՊ Մ. 184

U.97

- ԽՄԲ. - Հրատարակութիւն 1950-ի « Գեղունի »-ին,
 հունիւրուած Երնշ. Միւլթար Արարհօր մա-
 հուան 200-ամեայ յարեւանին . . . 192

PHILOLOGIE

- Sahak Tchetchian.* - L'éclaircissement d'un passage de Moïse de Khorène . . . 173
- A. Salmaslian.* - Les noms de lieux arméniens en Europe . . . 177

LITTÉRATURE

- P. Mesrop Djanachian.* — Le théâtre arménien et ses principaux représentants 145
- Arsène Yergath.* — L'oubli 159
- » » — Le fleuve — Le couvent 190-191
- Aramaïs Serabian.* — A l'Abbé Mékhitar . 176
- » » — A St. Lazare . . . 190
- Armavirian.* — Charme 182
- Aram Yéréman.* — Le versificateur Zacharie 183
- Mme Marie Atmadjian.* — Elégie . . 191

HISTOIRE

- P. Sahak Der-Movsessian.* — L'invasion des
turcs seldjoudides (suite) . . . 160

BEAUX ARTS

- Ing. S. Djévachir.* - L'architecture militaire arménienne (fin) 168

NECROLOGIE

- Dr. B. Missakian. - † Dr. Yervant Manué-
lian 184

AVIS

- Réd.* - Publication de « Kéghouni » de 1950,
à l'occasion du Bi-Centenaire de la
mort de l'Abbé Mékhitar 192

F U Q U V U

ՀԱՆԴԻՍԱՐԱՆ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ - ԳՐԱԿԱՆ - ԳԻՏԱԿԱՆ - ԲԱՐՈՑԱԿԱՆ

1843 - 1950

108-111 S U R T

30 JUL 65-0900USNU

ᐅᓂᓂ 7-8

ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅ ԲԵՄ

ԵՒ ԱՆՈՐ ԳԼԽԱԻՈՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՅԻՉՆԵՐԸ

Եթէ նկատի չառնուին իրրեւ թատրոնի սկզբնաւորութիւն՝ ժողովրդական զբօսանքները, որ կը կայանային հապիտական խաղերու, աճպարարութիւններու, ֆնկլատակի, մարմնամարզի մէջ, 1810-ին՝ է որ առաջին անգամ բեմադրական շարժումը տեղի կ'ունենայ Պոլիս, Վենետեկեան միտքան Հ. Մինաս Բաշկեանի նախաձեռնութեամբ, Մխիթարեան վարժարանին աշակերտներուն կողմէն բեմադրուած Արտաշէս ողբերգութեամբ, յօրինուած նոյնինքն Հ. Մինաս Բաշկեանէն, և յետոյ 1815-ին, Տիւղեանց պալատին մէջ (Գուրու-Չէշմէ), միշտ աշխարհաբար լեզուով արուած պատմական ու զաւեշտական նիւթերով։ Մխիթարեան վարդապետ մ'է, որ կը սկզբնաւորէ յայսպէս ազգին մէջ թատերական շարժումը։ Հաւանաբար Մխիթարեան թատրոնի ազ-

(1) Տես այս մասին «Արեւմտահայ թատրոնը», Արեւիկա, 9389, 2 հոկտեմբեր, 1949.

(2) Հ. Ե. Փեղկեան « Բազմալեզու », 1934. թ. 6.
էջ 45.

դեցութեամբն է, որ նաեւ Հնդկաստանի
գաղութին մէջ կ'արծարծուի սէրը գէպի
թատրոնը, ինչպէս կը վկայէ հնդկահայ
ազգային մը՝ Յովհաննէս Աւդալեան, Գերպ.
Սոմայի ուղղած նամակին մէջ՝ թէ 1799-ին
Ս. Ղազար բեմադրուած Փախուշտ Մեծին
Վարդանի (գործ Հ. Ղ. Ինձխեանի) ողբեր-
գութեան համարու խանդավառած էր տեղ-
ւոյն երիտասարդութիւնը²։ Հնդկահայերու
մօտ, սակայն, առաջին անգամ 1812-ին է
որ կը սկսի թատերական փորձ մը՝ գրաբար
թարգմանութեամբ Վոլթերի Յոշիոս Կեսար
ողբերգութեան, իբրեւ ընթերցանութեան
գիրք, կատարուած Յակոբ Նազար Շամ-
բեանէ, որ նոյնիսկ տպագրել կու տայ իր
թարգմանութիւնը։ 1821-ին լոյս կը տեսնէ
դարձեալ տպագրութեամբ Կալկաթայի մէջ՝
Խաղաղիմայ Դժոդոշքեան կատակերգու-
թիւնը չորս արարով, գործ Սատաղ Բա-
նասեղծի մը (որ կ'ուզէ անծանօթ մնալ),
այդ խաղը, որուն ուրիշներ եւս հպած են
կատարելագործելու համար, բեմադրուած
է առաջին անգամ ըլլալով Կալկաթայի մէջ։